

Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan. **Ook in coronatijd.**

DEEL 1

Corona: uit het leven gegrepen

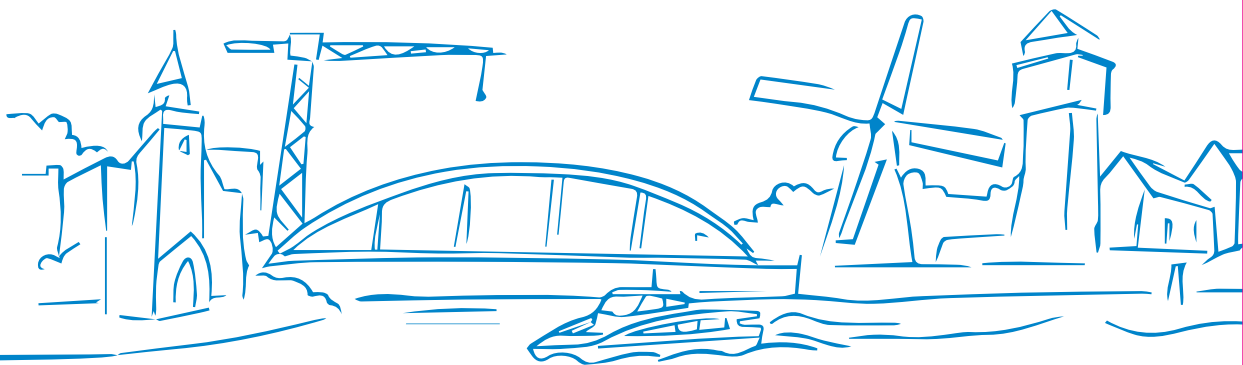

Inhoud

4 **Inleiding** Wie had dat gedacht?

8 **Corona:** uit het leven gegrepen

- 10 Anjali
- 16 Bryan
- 22 Patrick
- 28 Marvin
- 34 Marie en Thom

40

Afsluiting

Hoe blijven we doen wat nodig is?

42

Bijlage

43 Hoe verder?

Inleiding

Samen opstaan en ervoor blijven gaan

Wie had dat gedacht. Krap een jaar geleden legden we u de regionale visie op het sociaal domein voor. Een stevig, richtinggevend document dat inmiddels breed in de Drechtsteden wordt gedragen. Maar ook zeker een stuk dat niet in beton is gegoten. Een goede aanpak, blijkt nu al. Want hoewel corona iedereen op zijn grondvesten doet schudden, wijst de visie ons nog steeds de juiste kant op. Onvermoeid werken we door vanuit onze waarden *mensgericht, vernieuwend en samenwerken*.

Onze ambitie is en blijft:

Alle inwoners van de Drechtsteden kunnen zelfstandig en volwaardig leven, werken, wonen en meedoen. Waar dat niet lukt, helpen we die mogelijkheden vergroten.

Verbinding, nu meer dan ooit

Meer dan ooit maken we de verbinding in de regio. Met maatschappelijke organisaties, werkgevers, gemeenteraden, Drechttraadsleden en natuurlijk inwoners. Omdat we nu extra beseffen dat we het samen moeten doen. Alleen samen kunnen we mensen ondersteunen bij een zelfstandig en volwaardig bestaan. Vooral nu het moeilijk is, nu persoonlijk contact niet vanzelfsprekend is, nu veel van wat we hebben opgebouwd een beetje wankel staat. Samen kunnen we stutten en verstevigen, en – om de metaforen maar even los te laten – ervoor zorgen dat iedereen gewoon kan leven.

We doen het niet alleen. Overal waar mogelijk is onze dienstverlening in samenwerking met ketenpartners, lokale initiatieven, externe professionals en andere partijen in het sociaal domein. Net als bij de regionale visie is iedereen betrokken.

Ook in de nabije toekomst

We merken dat verbinden werkt. Sinds corona intrad, signaleren we wat nodig is en handelen we effectief en adequaat. Natuurlijk gaat dat niet altijd perfect. Toch doen we samen alles wat we kunnen. Lokaal én regionaal. Dat willen we blijven doen. Daarom is het nu tijd om te anticiperen op de komende jaren. Hoe kan corona zich ontwikkelen, wat betekent dat voor de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD), en hoe zorgen we ervoor dat inwoners de nodige ondersteuning krijgen?

Eerst kijken we naar de inwoners

U zag het al staan op het voorblad: dit document is deel 1. Deze ongewone situatie vraagt namelijk om een ongewone aanpak. Geen vooraf uitgeschreven plan, wel gaandeweg samen de uitdaging aangaan. Met deze tekst maken we een begin. En waar beter beginnen dan bij de mensen voor wie we er zijn? We nemen u mee in het leven van zes inwoners van de Drechtsteden. Wie zijn ze? Wat doet corona met hen? Waar speelt de SDD een rol? En vooral: wat betekent het als we niet kunnen blijven ondersteunen en corona zich wel verder ontwikkelt? Deze mensen spelen de hoofdrol in ons werk en dus ook in dit stuk.

Daarna ontwikkelen we samen verder

Op basis van dit eerste deel gaan we het gesprek met u aan. Hoe gaan we de verschillende coronasituaties in? Welke houding nemen we aan als collectief? We nodigen u uit om samen met ons de volgende delen te schrijven. Zo maken we de visie niet vastomlijnd, maar open voor de toekomst. We kijken ernaar uit om die met u in te vullen.

Corona: uit het leven gegrepen

Voor wie zijn we er, welke impact heeft corona op hen, en hoe kan de huidige situatie zich ontwikkelen?

Ontmoet Anjali, Bryan, Patrick, Marvin, Marie en Thom . Zij staan symbool voor de inwoners van de Drechtsteden. Allemaal hebben ze hun eigen verhaal, en allemaal hebben ze te maken met de impact van corona. We nemen u mee in hun levens. Per persoon schetsen we een beeld van de huidige situatie: wie zijn ze en waar staan ze nu? Vervolgens werpen we een blik op de toekomst. Daarbij gaan we uit van drie mogelijke houdingen van de SDD: **passief**, **actief** en **proactief**. Bij elke houding omschrijven we een realistisch toekomstbeeld. Soms mooi, soms zorgwekkend. Waar lopen ze dan tegenaan en hoe kunnen we hen daarbij ondersteunen? Dit hoofdstuk gaat over het 'waarvoor we het doen' op individueel niveau.

Wat bedoelen we met passief, actief en proactief?

In het kort:

Passief: We ondersteunen minder of niet (meer).

De focus ligt op kosten drukken op korte termijn.

Actief: We groeien geleidelijk mee met de situatie.

De focus ligt op stabiliseren en overleven.

Proactief: We anticiperen op de toekomst.

De focus ligt op zelfstandigheid en ontwikkeling.

Anjali

De 'kwetsbare werkende'

Anjali's situatie voor corona:

- 32 jaar
- zoon van 10 jaar
- flexibel contract in de schoonheidsbranche
- schuldenverleden
- 'foute' vriend
- geen sociaal vangnet

Wie is Anjali?

Wie Anjali aan het werk ziet bij de beautysalon, zou niet zeggen dat ze het moeilijk heeft gehad thuis. Met een glimlach van oor tot oor verwelkomt ze de gasten. Sinds een paar maanden werkt ze hier twintig uur per week. En daar is ze zó blij mee. Ze verdient niet veel, maar net genoeg om samen met haar 10-jarige zoon van te leven. Dankzij deze baan krijgt ze zelfs kinderopvangtoeslag – wel zo fijn, want niemand in haar omgeving kan oppassen. Voorheen had de 32-jarige alleenstaande moeder moeite om alle ballen hoog te houden.

Disclaimer: dit zijn zogenoemde persona's, gebaseerd op diverse werkelijkheden uit onze dagelijkse praktijk. Wegens privacyredenen delen we geen namen van onze klanten.

De zorg voor haar zoon brak Anjali op en ze maakte ongelukkige levenskeuzes. Zoals troost zoeken bij haar vriend, die helaas niet het beste met haar voorhad. Ze bouwde grote schulden op, kon geen baan vasthouden, en verloor het contact met vrienden en familie ... totdat het echt niet meer ging. Anjali klopte bij de SDD aan.

Samen maakten ze een plan: eerst een periode in de bijstand en schuldhulpverlening, tegelijkertijd een passende werkplek vinden en daarna toewerken naar een volledig zelfstandig bestaan. Anjali wist dat het lastig ging worden, maar kon niet wachten. Vol goede moed zette ze de eerste stap naar een mooier leven.

Welke impact heeft corona op Anjali?

Anjali heeft het zwaar. Ze werkt in de schoonheidsbranche, waar veel is veranderd sinds de coronamaatregelen. Zo maakt ze nog maar tien uur per week in plaats van twintig. En die tien uur is verdeeld over meerdere dagen – heel lastig om te combineren met de zorg voor haar zoon. Daardoor moet ze meer kinderopvang gebruiken dan ze volgens de Belastingdienst mag. Die kijkt namelijk naar haar werkuren, en op basis daarvan heeft ze maar weinig recht op kinderopvangtoeslag. Nu bouwt ze – zonder dat ze doorheeft hoe snel dat gaat – weer schulden op. Terwijl ze net zo hard heeft gewerkt om daarvan af te komen. Het maakt haar bang en verdrietig. En steeds vaker belt ze haar vriend, die haar aandacht van de situatie afleidt, maar haar allesbehalve verder helpt.

Gelukkig heeft ze ook contact met een regisseur van de SDD. Zij helpt Anjali om haar werk te behouden en de schuld zo laag mogelijk te houden, want door alle stress kan ze dat nu zelf niet. De inkomsten die ze nu tekortkomt vult de SDD aan met een bijstandsuitkering. Zelfstandig leven is nog even toekomstmuziek.

*“Ik voel de bui al hangen.
Kinderopvangschulden lopen altijd hard op,
en zorgen bij inwoners zoals Anjali voor een enorme terugval.”
– Gitta, regisseur werk*

Anjali staat in ons klantenbestand als ‘kwetsbare werkende’

- 14.000 kwetsbare werkenden in de Drechtsteden
 - 200 klanten met vergelijkbare problematiek
-

Anjali staat in ons klantenbestand als ‘kwetsbare werkende’

- regelmatig opbellen en vragen hoe het gaat
 - geruststellen, begrip tonen en meedenken
 - plan maken om:
 1. aan het werk te blijven
 2. schuld zo laag mogelijk te houden
 - zorgen voor inkomenszekerheid
-

Hoe kan Anjali's situatie ontwikkelen als ...

... de SDD minder kan ondersteunen:

Dan raakt Anjali haar baan kwijt. Door haar schuld bij de Belastingdienst kan ze geen kinderopvang meer regelen voor haar zoon, en niemand in haar omgeving kan op hem passen. Dus blijft ze noodgedwongen thuis, waardoor haar werkgever haar wel moet laten gaan. Hoe tevreden hij ook over haar was. Anjali raakt steeds dieper in de schulden en kan geen weerstand meer bieden aan de slechte invloed van haar vriend. Steeds vaker denkt ze: 'zie je, ik kan het toch niet, dat werken en zelfstandig leven ...'. Pas na een jaar of vijf durft ze weer voorzichtig aan werken te denken, maar dan lijkt het nog verder weg dan eerst.

De impact van een passieve houding:

- baanverlies
- opbouw van schuld bij de Belastingdienst en andere schuldeisers
- geen zelfvertrouwen meer
- nog een lange weg naar werken en zelfstandigheid

... de SDD actief kan (blijven) helpen:

Dan kan Anjali in ieder geval vasthouden wat ze heeft. We creëren een nieuw nulpunt voor haar, vanwaar we samen gaan bouwen zodra er weer ruimte is. Vooral het beperken van de schuld betekent veel voor Anjali. Die last heeft haar voorheen zo'n klap gegeven, de emotionele impact was gigantisch. Nu ze haar baan kan houden, behoudt ze ook haar eigenwaarde. Ze is belangrijk, ze doet ertoe en er wacht haar een mooie toekomst. Toegegeven, het is wel onzeker, maar Anjali is blij dat ze in elk geval voor haar zoon kan blijven zorgen.

De impact van een actieve houding:

- baanbehoud
- een nieuw nulpunt: bouwen zodra er weer ruimte is
- schuldbeperking
- zelfvertrouwen en vertrouwen in de SDD
- voorzichtig oog op de toekomst

... de SDD proactief kan handelen:

Dan heeft Anjali meer kans op zelfstandigheid. Al voordat het nodig is, helpen we haar met kinderopvangtoeslag en andere toeslagen. Zijn er wijzigingen in de werkuren? Wat betekent dat voor de toeslag? Alles om te voorkomen dat die enge brief van de Belastingdienst komt. Tegelijkertijd ontwikkelen we een programma dat klanten zoals Anjali weerbaarder maakt in dergelijke situaties. Wat doe je in geval van zo'n tegenslag? Of als je baan wegvalt? Hoe kun je daar zelf bovenop komen? We geven handvatten om steeds zelfstandiger te worden, zowel op werk- als privégebied. Want het versterken van iemands financiële positie werkt in alle lagen door. Zo gaan we sneller toe naar het hogere doel: een uitkeringsvrij leven voor Anjali en haar zoon.

De impact van een proactieve houding:

- (kinderopvang)toeslagschuld voorkomen
- weerbaar in geval van tegenslag
- zelfstandiger op werk- en privégebied
- sneller een uitkeringsvrij leven

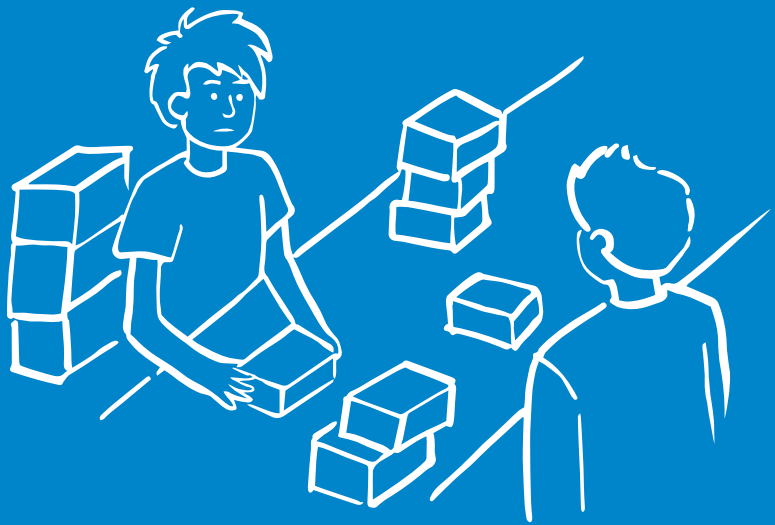

Bryan

De 'jongere'

Bryans situatie voor corona:

- 17 jaar
- moeilijke thuissituatie, samengesteld gezin
- werkt bij een productiebedrijf
- voortijdig gestopt met praktijkonderwijs: wil liever werken dan leren
- houdt van gamen en op straat 'hangen' met vrienden

Wie is Bryan?

De 17-jarige Bryan is trots. Hij heeft namelijk sinds zes maanden een baan bij een productiebedrijf. Eerst liep hij daar stage, als onderdeel van zijn praktijkopleiding. Ze waren zo tevreden over hem dat hij mocht blijven. Gelukkig maar, want hij moet er niet aan denken om nog langer naar school te gaan. Dan maar geen diploma. Dat vindt zijn vader ook goed. "Het is hier geen hotel, ga maar werken voor je eten", zegt die altijd. Terwijl hij zelf werkeloos thuiszit.

Thuis is Bryan trouwens liever niet. Daar wonen ook zijn stiefmoeder en stiefzusje en die maken toch alleen maar ruzie. Door zijn werk heeft Bryan nu minder tijd om te gamen, dat deed hij eerst wel acht uur per dag. Zijn moeder noemde het weleens een verslaving. Via de SDD en Baanbrekend Drechtsteden heeft hij ook een begeleider, die helpt hem met dingen waar hij tegenaan loopt op zijn werk.

Welke impact heeft corona op Bryan?

“Ik kan je niet meer in dienst houden.” Bryan was nog maar zes maanden bezig bij het productiebedrijf, toen hij dit slechte nieuws kreeg. Vanwege corona kan zijn werkgever amper het hoofd boven water houden en zit Bryan ineens werkloos thuis. Al dat harde werken voor niets ... verslagen trekt hij zich terug in zijn kamer. Zijn dagen vullen zich met gamen en buiten hangen met zijn vrienden. Hij had ook even geen zin in praten met zijn begeleider, die appte meteen toen ze hoorde dat zijn baan zou wegvallen. Inmiddels heeft hij haar wel gesproken, en samen zijn ze op zoek naar nieuw werk. Hij hoopt dat het lukt, want zonder diploma is het wel lastig nu.

*“Het is van wezenlijk belang om jongeren zoals Bryan te blijven volgen.”
– Jolanda, regisseur begeleiding*

Bryan staat in ons klantenbestand als 'jongere'

- 28.000 jongeren zijn werkzoekend in de Drechtsteden (< 27 jaar)
- 650 klanten met vergelijkbare problematiek

Dit doen we tijdens corona voor jongeren:

- regelmatig opbellen en vragen hoe het gaat
- samenwerking met de wijkteams en de MatchMakers:
 - signaleren als er geen werk of scholing is, persoonlijk langsgaan en vervolgens een toekomstplan maken
- of de focus op werken, of de focus op leren:
 - ervoor zorgen dat baan behouden blijft
 - nieuwe baan vinden
 - terug naar school

Hoe kan Bryans situatie ontwikkelen als ...

... de SDD minder kan ondersteunen:

Dan vervalt Bryan in zijn oude patronen. Hele dagen gamen, op straat hangen, de ruzies thuis worden steeds erger. Zijn vader is gefrustreerd dat Bryan niet meer kan meebetalen aan het huishouden. Maar werken? Daar kan hij nu even niet aan denken. Hij faalt toch, meent hij. En ze vragen vast om een diploma. Ondertussen geeft hij meer geld uit dan hij heeft, en zonder dat hij het doorheeft bouwt hij schulden op. Binnenkort loopt zijn WW-uitkering af. Dan komt hij weer terug bij de SDD, maar dan een stuk minder positief ingesteld dan voorheen ...

De impact van een passieve houding:

- tussen wal en schip vallen
- terugvallen in oude patronen
- grote kans op verslaving, schulden, huiselijk geweld en mentale problemen
- moeilijk om een nieuwe baan te vinden

... de SDD actief kan (blijven) helpen:

Dan heeft Bryan kans om zijn baan te houden. De SDD kan zowel de jongeren als hun werkgevers nabellen. Zit je nog op je plek daar? Ben je aan het werk of zit je thuis? Zijn de contracten nog actief? Staan er banen op de tocht? Als onderdeel van Baanbrekend Drechtsteden en in samenwerking met de MatchMakers houden we grip op de situatie. Samen voorkomen we dat iemand tussen wal en schip valt. En valt Bryans baan alsnog weg? Dan bedenken we samen de volgende stap; in de vorm van werk of school. Bryan blijft daarmee bouwen aan zijn toekomst, al is het met een kleine terugval of onderbreking. Het belangrijkste is dat hij gezien wordt en niet wegzakt.

De impact van een actieve houding:

- baanbehoud, bemiddeling naar een nieuwe baan, of weer naar school
- opvang en ondersteuning bij terugval
- blijvend bouwen aan de toekomst

... de SDD proactief kan handelen:

Dan blijft Bryan continu in het vizier en wordt hij begeleid totdat hij zelfstandig kan leven. Valt zijn baan bijvoorbeeld weg en is er niet direct een passend alternatief? Dan springt een externe begeleider – of liever lifecoach – in, die hem bemiddelt van werk naar werk of van werk naar school. Iemand die bij hem blijft zolang dat nodig is. Juist de komende tijd is dat belangrijk. Vanwege schommelingen in de economie kunnen banen namelijk zomaar verdwijnen. Daarnaast geven scholen vooral online les, wat om een grotere mate van zelfstandigheid vraagt. Allemaal momenten die voor spanningen zorgen en waarop jongeren zoals Bryan van de radar kunnen verdwijnen. Dat willen en kunnen we voorkomen.

De impact van een proactieve houding:

- continu begeleiding richting zelfstandigheid
- altijd iemand die de regie heeft en die kan bemiddelen tussen alle instanties, instellingen en organisaties
- doorlopend op de radar
- actief en werkfit

Patrick

De 'participant'

Patrick's situatie voor corona:

- 43 jaar
- sociale angststoornis
- participatieplek bij een leerwerkbedrijf
- alcoholverleden
- kwetsbare sociale kring

Wie is Patrick?

Patrick is 43 jaar en graag op zichzelf. Werken vindt hij lastig. Hij heeft het wel geprobeerd hoor, toen hij klaar was met praktijkonderwijs. In de groenvoorziening en in de bouw. Maar hij hield het niet vol. Daarna kwam hij thuis te zitten met zijn Wajong-uitkering. Aan vrienden had hij geen behoefte, hij was ervan overtuigd dat die hem in de steek zouden laten. Alleen zijn moeder zag hij af en toe. En hoe vaker en langer hij thuis was, hoe moeilijker hij het vond om naar buiten te gaan en onder de mensen te zijn.

Boodschappen deed hij ook liever niet. In de loop der jaren ontwikkelde Patrick een sociale angststoornis. In plaats van overdag begon hij 's nachts te leven. Met een paar halve liters bier kwam hij de tijd wel door. Totdat hij contact had met zijn regisseur van de SDD: of hij ervoor openstond om weer iets actiefs te doen. Even uit huis weg. Dat vond hij spannend, maar ook wel fijn. Hij voelde zich namelijk al een tijdje ongelukkig en nutteloos. Met behulp van de regisseur en een matchingsunit ging Patrick aan de slag bij een leerwerkbedrijf. Daar ontmoette hij zijn 'collega', waar hij nu af en toe een voetbalwedstrijd mee kijkt. Hij leert weer hoe het is om op tijd op te staan en gaat het zelfs leuk vinden. Tegenwoordig gaat hij twee keer per week naar zijn moeder; hij doet de boodschappen én kookt voor haar. Patrick kijkt vooruit en durft al aan een 'echte' baan te denken.

Welke impact heeft corona op Patrick?

De participatieplek van Patrick moest van de ene op de andere dag in lockdown. Ineens zat hij thuis. In het begin ging het wel, maar al snel nam zijn angst weer toe. Naar de supermarkt? Hem niet gezien. Stel je voor dat hij corona oploopt. En naar zijn moeder? Nog gevaarlijker. Zijn maatje belt soms nog aan, maar Patrick durft de deur niet te openen. Net als reageren op de appjes van het leerwerkbedrijf; wat kunnen zij nou doen? De situatie lijkt wel een snelkookpan waardoor al zijn oude problemen razendsnel terugkomen. Patrick gaat weer 's nachts leven en overmatig alcohol drinken. Inmiddels heeft hij wel weer contact met de regisseur en matchingsunit, die zeggen dat ze een nieuwe plek voor hem zoeken. Maar voor Patrick voelt dat heel ver weg ...

“Voor participanten is stabiliteit en dagritme ontzettend belangrijk.

Vooraf nu. Ze willen het liefst ‘gewoon’ leven.”

– Lenne, opgavemanager sociaal domein

Patrick staat in ons klantenbestand als ‘participant’

- 6.400 mensen in de bijstand, waarvan 5.000 niet op korte termijn bemiddelbaar naar werk en dus participant
- 630 participatieplekken in de Drechtsteden
- 511 participatieplekken zijn bezet (in september 2019 waren dit er 597, afgelopen maanden zijn er geen nieuwe participanten ingestroomd)

Dit doen we tijdens corona voor participanten:

- participanten die geen of minder gebruik kunnen maken van hun participatieplek, houden contact met hun leerwerkbedrijf, de matchingsunit en de regisseur van de SDD
- waar mogelijk zoeken we nieuwe participatieplekken

Hoe kan Patricks situatie ontwikkelen als ...

... de SDD minder kan ondersteunen:

Dan wordt Patrick onzichtbaar. Zijn angststoornissen zijn groter dan tevoren en hij heeft geen vertrouwen meer. Niet in zichzelf en niet in de wereld. Het verlies van zijn participatieplek heeft hem echt geraakt. Eindelijk stond hij weer ergens voor open, en weer is dat mislukt. Alleen thuiszijn is voor hem de enige optie ... daar kan hem in ieder geval niets gebeuren. Hij mist zijn moeder en zijn maatje wel, maar die zitten toch niet op hem te wachten – denkt hij. En het bier verzacht die pijn wel. Patrick verliest meer en meer zijn perspectief op een zelfstandig en volwaardig bestaan.

De impact van een passieve houding:

- psychische problemen
- terugval in verslaving
- verlies van zelfvertrouwen
- geen perspectief meer

... de SDD actief kan (blijven) helpen:

Dan krijgt Patrick een andere participatieplek. Daar moet hij wel even op wachten, want overal is er minder werk. Maar in de tussentijd blijven de SDD en matchingsunit intensief met hem in contact, zodat hij niet vervalt in zijn oude patronen. Want dat is toch het risico als hij weer even thuiszit. Ook zit hij in een appgroep met zijn 'collega's' en gaat hij elke week koffiedrinken daar op kantoor.

De impact van een actieve houding:

- een sociaal vangnet
- hulp om niet in oude patronen te vervallen
- zicht op een nieuwe participatieplek

... de SDD proactief kan handelen:

Dan kan Patrick blijven leren en werken. De matchingsunit en SDD kunnen op zoek naar mogelijkheden om hem perspectief te blijven bieden. Bijvoorbeeld door met nieuwe partijen afspraken te maken over participatieplekken, zodat er meer beschikbaar zijn die voldoen aan coronamaatregelen. Is er onverhoopt toch geen plek voor Patrick?

Dan nemen we hem aan de spreekwoordelijke hand en begeleiden we hem door corona heen. Zo houdt hij toch zicht op een 'echte' baan.

De impact van een proactieve houding:

- blijven leren en werken
- onder begeleiding door corona heen
- onderweg naar een 'echte' baan

Marvin

De 'kwetsbare oudere'

Marvins situatie voor corona:

- 82 jaar
- samenwonend met zijn vrouw van 80 jaar
- dementerend
- passief, vraagt veel van zijn vrouw (mantelzorger)
- gestart met dagbesteding

Wie is Marvin?

De 82-jarige Marvin woont met zijn 80-jarige vrouw in een aanleunwoning. Ze hebben een mooi leven gehad en waren tot vorig jaar nog actief samen. Fietsen, boodschappen doen, bij vrienden langs. Ook gingen ze naar de klaverjasclub, waar Marvin als vrijwilliger in de kascommissie zat. Ze hebben vier dochters. Die kwamen elke zondag samen met de kleinkinderen eten. Marvin kookte dan altijd lekker uitgebreid. Maar sinds kort is hij dementerend, en heeft hij niet zo'n zin meer in activiteiten en bezoek.

Hij is liever thuis met zijn vrouw. Er komen veel taken bij haar te liggen, omdat Marvin vrijwel geen initiatief meer neemt. Dat vindt ze moeilijk, want haar lichamelijke gezondheid is ook niet wat die was. En als hij op haar verzoek toch kookt, gaat dat niet altijd goed. Hij vergeet weleens het vuur uit te doen en het is vaak een rommeltje. Gelukkig hebben ze huishoudelijke hulp via de SDD. Van de huisarts hoorden ze ook over dagbesteding: zou dat iets voor Marvin zijn? Dan is hij onder de mensen, heeft hij structuur in zijn dag en wordt zijn geheugen getraind. Ook zijn vrouw heeft dan even tijd voor haarzelf. De SDD gaf toestemming en nu gaat hij sinds een paar maanden een dag per week naar de dagbesteding. In het begin was dat heel spannend, maar tot nu toe bevalt het goed.

Welke impact heeft corona op Marvin?

Net toen Marvin een beetje gewend was op de dagbesteding, ging de locatie in lockdown. Hij zit weer alle dagen passief thuis, en zijn vrouw krijgt weer alle zorg op zich. Ze dreigt zelfs overbelast te raken. De kinderen en kleinkinderen komen ook niet meer langs, vanwege de coronamaatregelen. Ze zijn wel twee keer op raambezoek geweest. Met name zijn vrouw mist de bezoeken, dat waren de momenten dat ze haar zorgen kon delen met haar dochters. Het is moeilijk.

Gelukkig neemt de begeleider van de dagbesteding wekelijks contact op. Zij komt af en toe langs om een geheugenspel te brengen en houdt op die manier een oogje in het zeil. Daarnaast is er 'SDD helpt': SDD-medewerkers bellen alle 80+'ers in de Drechtsteden om na te gaan of ze hulp nodig hebben. Die aandacht is fijn. En omdat zijn vrouw aangaf dat zij en Marvin toch wel wat geïsoleerd raakten, belt iemand van een lokale vrijwilligersorganisatie nu regelmatig voor een praatje. Daar zijn ze allebei erg blij mee.

*"Kwetsbare ouderen en hun mantelzorgers hebben dagbesteding nodig om thuis te kunnen blijven wonen. Door corona staat dit onder druk.
Ik maak me zorgen over wat dit doet met deze mensen."
– Monique, senior wmo-consulent*

Marvin en zijn vrouw staan in ons klantenbestand als 'kwetsbare oudere'

- 8.800 kwetsbare ouderen in de Drechtsteden
- 4.000 klanten met vergelijkbare problematiek

Dit doen we tijdens corona voor kwetsbare ouderen:

- 'SDD-helpt': SDD-medewerkers bellen kwetsbare ouderen op, informeren of ze een hulpvraag hebben, en verbinden hen als nodig met lokale vrijwilligersinitiatieven die kunnen helpen
- meedenken over mogelijke oplossingen binnen wmo-maatwerk

Hoe kan Marvins situatie ontwikkelen als ...

... de SDD minder kan ondersteunen:

Dan komt Marvin veel sneller dan nodig in een verpleeghuis terecht. Dagbestedingen hebben namelijk te kampen met coronamaatregelen. Zoals kleinere groepen en regelmatig sluiting vanwege een besmetting. Marvin heeft dan wel een wmo-indicatie voor dagbesteding, maar die kan hij niet volledig verzilveren. Gewoonweg omdat er niet voldoende plek is voor iedereen. En hij raakt steeds gedesoriënteerder ... De thuissituatie raakt zo overbelast dat hij en zijn vrouw noodgedwongen uit elkaar moeten. Een ontzettend zware beslissing.

De impact van een passieve houding:

- geen volledige verzilvering van wmo-indicatie
- overbelaste thuissituatie
- versneld naar een verpleeghuis

... de SDD actief kan (blijven) helpen:

Dan is er helaas niet direct een oplossing voor Marvin. Juist omdat hij in een kwetsbare doelgroep valt, zijn groepsactiviteiten zoals een dagbesteding een risico. Wat wel kan, is een minimale vorm van dagbesteding aanbieden; minder vaak en met kleinere groepen. Kan een oudere daar niet heen? Dan kan de activiteitenbegeleider een thuisactiviteit langsbrengen of af en toe even bellen. Ook extra aandacht in de vorm van 'SDD helpt' is mogelijk. Hiervoor heeft de SDD een intensieve samenwerking met zorgaanbieders en vrijwilligersorganisaties. Samen kunnen we kijken wat minimaal nodig en mogelijk is.

De impact van een actieve houding:

- contact met lokale vrijwilligers
- minder isolatie door af en toe een belletje of praatje
- minimale ontlasting van de mantelzorger

... de SDD proactief kan handelen:

Dan kunnen we extra dagbestedingslocaties mogelijk maken voor Marvin en andere kwetsbare ouderen. De SDD kan zorgaanbieders namelijk middelen (vanuit het Rijk) leveren om groepen te openen. Natuurlijk is daar tijd, ruimte en personeel voor nodig, maar vanuit een proactieve houding kunnen we investeren in een sterke samenwerking die dergelijke initiatieven denkbaar maakt. Bijvoorbeeld door in gesprek met lokale gemeenten locaties beschikbaar te stellen. Een andere optie is 'SDD helpt' uitbouwen. Dat is wel een uitdaging, want ook daarbij zijn extra 'handjes' onmisbaar. En dat is nu juist lastig. Het baart ons zorgen. Toch doen we door middel van vroegsignalering en lokale samenwerkingen alles om kwetsbare ouderen niet te laten afglijden. Wat betekent dat voor Marvin? Hij kan dan zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Zijn vrouw heeft tijd voor haar hobby's, en als het lukt doen ze ook nog iets samen.

De impact van een proactieve houding:

- extra dagbestedingslocaties
- extra hulp vanuit 'SDD helpt'
- zo lang mogelijk samen thuis blijven wonen
- meer kwaliteit van leven

Marie en Thom

De 'zelfstandigen/kleine ondernemers'

Marie en Thoms situatie voor corona:

- 37 en 39 jaar
- ondernemerskoppel
- goedlopend horecabedrijf
- kleine buffer
- grote investeringen gedaan
- acht personeelsleden

Wie zijn Marie en Thom?

Het zijn bekende gezichten in de regio: de 37-jarige Marie en 39-jarige Thom. Hun eetcafé is een populaire plek waar menig mens geniet van een hapje en drankje. En voor henzelf is het een droom die uitkomt. Met bloed, zweet, tranen en passie hebben ze het bedrijf opgebouwd. Nu ze drie jaar open zijn gaan de zaken steeds beter. Ze verdienen een prima salaris en kunnen gelukkig ook hun acht personeelsleden betalen.

In het begin van het jaar spande het er wel even om. Want doordat de afgelopen Kerstmarkt niet doorging, hadden ze minder reserves dan bedacht. Maar geen paniek; het terrasseizoen stond voor de deur. Inclusief tientallen evenementen en hopelijk weer volop klanten. De nieuwe menukaart is getest, het terrasmeubilair is geleverd, ze hebben er zin in.

Welke impact heeft corona op Marie en Thom?

Klaar voor het voorjaar kwam ineens de klap: de horeca moest dicht. In lockdown. Marie en Thom beseften het niet helemaal. Gebeurde dit echt? Hoe moesten ze nu rondkomen? Gelukkig was er een lichtpuntje: de Tozo-regeling. Die was al heel snel georganiseerd door de SDD. In tranen belde Marie ons op: 'Als dit maanden duurt, kijken we tegen een ton schuld aan'. Ze hadden recht op een maandelijkse bijstandsuitkering voor het gezin. Daar waren ze ontzettend blij mee, maar ergens voelde het ook als een kleine pleister op een grote gapende wond. Want de zakelijke lasten liepen door, en de werktijdverkortung hielp ook maar deels. Maar rasechte ondernemers als ze zijn, gaven ze niet op. Dankzij de Tozo hadden ze ruimte om na te denken over alternatieve inkomstenbronnen. Binnen een week startten ze een afhaal-service.

De reacties waren prachtig: al hun vaste klanten bestelden, vooral in de eerste weken. Daarna liep het terug. Na een aantal maanden mochten ze weer open, zij het met alles op 1,5 meter afstand. Oef, dat was wederom even schakelen. Nu konden ze alsnog geen volle bezetting draaien, hoewel ze wel de volle kosten hadden. Dan komt er een volgende klap: de horeca moet opnieuw dicht. Marie en Thom zijn de wanhoop nabij. Er is ongeloof, verdriet, ruzie. Samen vragen ze zich af: kunnen we dit nog een keer aan?

“Het is fantastisch dat we zo veel ondernemers hebben geholpen. Ze zijn dankbaar, maar we zien ook dat er meer nodig is. Zo’n gevoel van: ‘en nu?’.

– Gitta, regisseur werk

Marie en Thom staan in ons klantenbestand als ‘zelfstandigen/kleine ondernemers’

- 17.500 zelfstandigen in de Drechtsteden
- 1.200 klanten met vergelijkbare problematiek

Dit doen we tijdens corona voor zelfstandigen en kleine ondernemers:

- Tozo 1: maart – juni (laagdrempelige variant)
4.600 aanvragen behandeld
- Tozo 2: juni – oktober (partnerinkomsten tellen mee)
1.250 aanvragen behandeld
- Tozo 3: oktober – maart 2021 (verlenging van Tozo 2)
300 behandeld (na vermogenstoets)
- Tozo 4: april – juli 2021 (vermogen telt mee)
300 aanvragen verwacht
- Doorverwijzen naar RBZ voor krediet en advies

Hoe kan Marie en Thoms situatie ontwikkelen als ...

... de SDD minder kan ondersteunen:

Dan kunnen Marie en Thom een beroep doen op de bijstand voor ondernemers. Daar komen echter maar weinig mensen voor in aanmerking, omdat vermogen een grote rol speelt bij de toekenning. En dat vermogen zit in het bedrijf. Het zit 'vast' en ze moeten het dan 'vloeibaar' maken. Oftewel, alles verkopen om te overleven. Grote kans dat ze faillissement aanvragen of in elk geval moeten stoppen met hun eetcafé. Waarschijnlijk achterblijvend met hoge schulden, iets wat mentaal ook heel ingrijpend is. Een volgende stap is in loondienst gaan, omscholen, en verwerken dat hun droom in duigen is gevallen.

De impact van een passieve houding:

- bijstand voor ondernemers
- faillissement of stoppen
- omscholen of in loondienst
- een droom die in duigen valt

... de SDD actief kan (blijven) helpen:

Dan houden Marie en Thom ademruimte. De SDD blijft namelijk de Tozo-regeling uitvoeren vanuit overheidsmiddelen. Het dekt niet alle kosten, maar ze kunnen in elk geval overleven. In plaats van zorgen om brood op de plank, kunnen ze zorgen voor alternatieve inkomstenbronnen. Zo zijn Marie en Thom iets weerbaarder. De schulden blijven wel een probleem, want het is zeer aannemelijk dat ze die gaan opbouwen. Biedt de Tozo echt geen verlichting? Dan verwijst de SDD door naar het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ) voor advies of krediet. Tegelijkertijd luisteren we naar het verhaal van Marie en Thom en brengen we in kaart wat zij nodig hebben in de nabije toekomst.

De impact van een actieve houding:

- geen zorgen om brood op de plank
- ruimte om alternatieve inkomstenbron op te zetten
- weerbaarder
- schuldenopbouw

... de SDD proactief kan handelen:

Dan kunnen we ondernemers zoals Marie en Thom door (de gevolgen van) de coronacrisis heen helpen. Tegelijkertijd zijn we er ook graag voor diegenen die de Tozo niet hebben aangevraagd, maar wel hulp nodig hebben. Daarvoor moeten we deze doelgroep eerst nog beter leren kennen; de zelfstandigen zijn namelijk nieuw in ons bestand. Wie zijn het precies? Welke behoeften hebben ze? Hoe raakt dat onze ambitie?

Met bestaande en nieuwe partners starten we een laagdrempelig ondernemersloket. Daar verbinden we hulpvragen en aanbod met elkaar. Zit er niets anders op dan stoppen met het bedrijf? Mogelijk coachen we dan bij ontwikkeling van een nieuw toekomstbeeld. Denk aan omscholing of de stap naar loondienst maken. Een mooie stip op de horizon ondanks alle tegenslag.

De impact van een proactieve houding:

- door de crisis heen zijn geholpen
- weten welke hulp voor ondernemers beschikbaar is
- bouwen aan een ontwikkelings- en toekomstplan
- begeleiding bij omscholing of zoektocht naar een baan
- stip op de horizon

NB. Marie en Thom hebben ook twee jonge kinderen. Omdat we in hun verhaal de focus leggen op de kern; de ondernemersproblematiek, nemen we de impact op het gezin niet mee. Uiteraard speelt er nog meer bij deze zelfstandigen en ondersteunt de SDD ook daarin.

Afsluiting

Hoe blijven we doen wat nodig is?

Dit waren ze. Onze inwoners, hun levens, en hoe corona die overhoophaalt.

Wat gaan we nu doen? Welke houding nemen we samen aan? Kiezen we voor passief, actief of proactief? Laten we het gesprek met elkaar aangaan en samen de volgende delen van dit document formuleren. Zodat alle Anjali's, Bryans, Patricks, Marvin's, Maries en Thoms zelfstandig en volwaardig kunnen bestaan. Ook in coronatijd.

Bijlage

Hoe verder?

De onzekere tijd waarin we nu leven, vraagt om adaptief vermogen. Snel kunnen op-, maar ook afschalen van dienstverlening en het snel kunnen inspelen op nieuwe of gewijzigde behoeften.

Enerzijds zal dit vragen om nieuwe of aanvullende dienstverlening, waarbij we kritisch beoordelen wie hiervoor de meest aangewezen partij is. Anderzijds zal de samenwerking in het netwerk hiervoor essentieel zijn.

De SDD wil voorkomen dat we nieuwe structuren gaan inrichten, maar ziet vooral heil in het aansluiten op bestaande initiatieven en het succes van bestaande samenwerkingsverbanden.

Op basis van bovenstaande uitgangspunten, is het zaak tempo te maken in de realisatie van alle mooie ideeën. Of zoals David aangaf op de bijeenkomst van 22 oktober, 'van de pot af komen en aan de slag'. Afgesproken is dat de lijn hiervoor aan zet is om een concrete planning te maken en de realisatie hiervan te bewaken, waarbij de staf aansluit waar gewenst en nodig.

Voor meer informatie kijk op www.sociaalbeleiddrechtsteden.nl.
Heeft u vragen wat betreft deze visie dan kunt u deze stellen via sddcommunicatie@rechtsteden.nl.